УДК 514.12

РЕАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТІСНОГО ПІДХОДУ ЯК ОСНОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ ГЕОМЕТРІЇ У ВНЗ

Н. А. Тарасенкова[1], О. М. Коломієць[1]

[1]Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, м. Черкаси
e-mail: ntaras7@ukr.net

На сучасному етапі реформування системи освіти в Україні одним із головних завдань теорії і практики навчання є завдання побудови й впровадження на різних стадіях освітнього процесу таких методичних систем, які б забезпечували умови для всебічного розвитку й самореалізації особистості тих, хто навчається [1; 2]. Тому компетенізація математичної освіти в кожній її ланці може і має ґрунтуватися на засадах особистісно орієнтованого підходу, забезпечуючи наступність навчання в усіх її аспектах.

Навчання у загальноосвітній і вищій школі нині розглядається крізь призму єдиного процесу освіти людини, який відбувається протягом усього життя і завдяки чому людина здобуває спроможність змінювати себе, пристосовуватися до суспільно мінливих умов, реалізовувати себе на ринку праці. Навчання у школі та університеті виступають окремими ланками цього процесу, причому найважливішими, оскільки саме тут відбувається становлення особистості й закладається підґрунтя для її самореалізації у подальшій життєдіяльності. Отже, в організації навчання аналітичної геометрії у ВНЗ пріоритетного значення набуває пошук шляхів і засобів спрямування процесу навчання в особистісне русло та його компетенізацію [4].

Проблемі запровадження компетентнісного підходу в різних ланках освіти присвячено чимало праць науковців (Н. Бібік, К. Власенко, О. Пометун, О. Семеніхіна, С. Скворцова та ін.). Проте поза увагою дослідників залишились питання диференціації задач як основи для якісного відпрацювання знань і вмінь у навчанні аналітичної геометрії.

Мета роботи – виокремити основні аспекти побудови засобів навчання аналітичної геометрії в умовах компетенізації освіти з урахуванням питань наступності.

У нашому дослідженні встановлено, що забезпечення доступності навчання є одним із таких шляхів. Справді, якщо студент приймає цілі навчання як досяжні й особистісно значущі, якщо на етапі сприйняття та осмислення змісту навчального матеріалу відбувається повне його розуміння, а на етапі відпрацювання знань, навичок і вмінь діяльність студента свідомо спрямовується на зміни в його особистому досвіді, тоді

поява станів задоволення результатами інтелектуальної й моральної напруги, відчуття успіху в навчанні стає не виключенням, а скоріше нормою навчальної діяльності студента. Як наслідок, відбувається мобілізація прихованих ресурсів студента; його ставлення до корекції власних знань, навичок і вмінь змінюється з негативного (як до вимушеного акту) на позитивне (як до необхідного акту) [3]; Я-концепція студента частіше за все набуває позитивного забарвлення.

Організація навчального процесу з аналітичної геометрії в умовах особистісно орієнтованого, а отже, і компетентнісного підходу неможлива без впровадження диференційованих засобів навчання, зокрема створення й використання відповідних систем вправ і задач. При цьому доцільно спиратися на основні теоретичні положення стосовно будови диференційованої системи вправ і задач [3; 5].

У навчанні аналітичної геометрії у ВНЗ доцільним є поділ задач на стандартні, напівстандартні та нестандартні, враховуючи те, що цей розподіл буде різним для різних типологічних груп студентів. Перелік задач, що пропонується для самостійної роботи студентів, має розпочинатися задачею, яка є стандартною для слабкого студента, й закінчуватися задачею, яка є нестандартною для сильного студента. Саме такий підхід реалізовано нами у посібнику [5]. Крім того, диференціювання вправ і задач необхідно проводити за двома основами – змістовою та знаково-символічною [3]. Це дозволить плавніше нарощувати трудність задач і точніше «зважувати» їх.

У подальших дослідженнях доцільно зосередити увагу на семіотичних особливостях навчання аналітичної геометрії.

Роботу виконано за підтримки МОН України (держ. реєстрац. номер 0115U000639).

Література

1. Стратегія сталого розвитку «Україна — 2020» : Указ Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua›laws/show/5/2015.

2. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, затверджена Указом Президента України від 25.06.2013 № 344 [Электоронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013

3. Тарасенкова Н. А. Теоретико-методичні основи використання знаково-символьних засобів у навчанні математики учнів основної школи : дис. ... докт. пед. наук : 13.00.02 / Н. А. Тарасенкова; ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2004. – 630 с.

4. Тарасенкова Н. А. Зміст і структура математичної компетентності учнів загальноосвітніх навчальних закладів / Н. А. Тарасенкова, В. К. Кірман // Математика в школі. – 2008. – № 6. – С. 3–9.

5. Тарасенкова Н. А. Лінії другого порядку: Навч.-метод. посіб. для організації сам. роботи студ. / Н. А. Тарасенкова, О. М. Коломієць– Черкаси: Сіяч, 2000. – 80 с.